



13

De Zuidmolen, gebouwd in 1857, is de enige van de vier molens in Groesbeek, die is overgebleven. De molen is nog steeds in bedrijf.



14

Groesbeek lag na september 1944 steeds meer in het frontgebied tussen de geallieerden met in het Reichswald de Duitsers. De mensen uit Groesbeek zijn naar Brabant geëvacueerd en de inwoners uit De Horst via Duitsland naar de Achterhoek.

15



Het landhuis De Wolfsberg is gebouwd in 1862 met een prachtig park met o.a. beukenlanen. Het verhaal gaat, dat de Wolfsberg zo wordt genoemd, omdat hier in februari 1822 de laatste wolf zou zijn geschoten. En wie weet komt de wolf in de 21e eeuw weer terug.



16

Het Ribbenbos is ontstaan in de 18e eeuw. De bomen en struiken werden geplant of gezaaid; zaad werd afgedekt met een laagje grond, (tegen roofzucht der vogels, zonnehitte, gure wind, zandverstuiving en strenge vorst) Dat was allemaal handenarbeid, met de spade. Zo ontstonden er greppeltjes met daartussen ribben. Lokaal gebruikt men ook wel de naam Gribbewald, genoemd naar deze greppels.

Het hout uit dit bos, hoofdzakelijk dennen, ging naar de mijnen in Limburg en Duitsland. Het spreekwoord "grenen spreekt voordat het breekt" komt uit de tijd van de mijnbouw.

Routebeschrijving

Lengte: 4 km.

Start: Gemeentehuis Groesbeek, Dorpsplein 1. De route is rolstoelvriendelijk.

- Ga met je rug naar het gemeentehuis staan en ga linksaf langs de kleine wijngaard en vóór de luisterkei het pad op. Ga rechtsaf over het bruggetje en linksaf door het parkje richting de kerk. Loop aan het einde rechtsaf en volg het paadje links naast de kerk tot het bruggetje. **1**
- Loop nu terug langs de protestantse kerk **2** en linksaf Kerkstraat in **3**. Ga rechtdoor het zebrapad over en ga rechtsaf op de Dorpsstraat. Bij de markt linksaf. Rechts bij de grote boom staat de dorpspomp. **4**
- Loop langs het standbeeld van de Marskramer **5** en zie verderop de Grenzland-Draisine. **6**
- Ga bij de 2de brug linksaf Bellevue en daarna rechtsaf Rentmeester. Recht vooruit is park Mariëndaal met de Karl Leisner kapel **7**
- Volg de weg linksaf, is ook Rentmeester en rechtdoor, het bruggetje 'De Groesbeek' over langs Ruïne kasteel. **8**
- Ga aangekomen bij de Hoflaan rechtsaf en rechtsaf Mariëndaalseweg. Links is park 't Groeske en rechts park Mariëndaal en Het Mariagrotje. **9**
- Ga rechtdoor Wisselpad. Volg de bocht rechtsaf Stationsweg. Linksaf het spoor over en rechtdoor de Nijverheidsweg. Bij Montessorischool rechtsaf de Spoorlaan in. Linksaf na appartement Spoorzicht smal paadje in.
- Ga rechtsaf Kloosterstraat **10** met rechts Hollandse klooster **11** en links de kerk. **12**
- Steek de Pannenstraat over en ga rechtdoor een smal voetpad in. Ga linksaf Mooksestraat. Ga rechtsaf Mooksebaan **13**. Zicht op de Zuidmolen en aan de overzijde een monument. **14**
- Ga rechtsaf over de parkeerplaats van hotel-restaurant De Wolfsberg. **15**
- Loop langs het terras en wandel rechtdoor het 1e bospad in; volg dit bospad (loopt iets naar beneden). Ga linksaf bospad in (tegenover een weiland rechts). Zie verderop 'De bosarbeider' in het Ribbenbos! **16**
- Ga eerste bospad rechtsaf (dieper gelegen bospad). Ga rechtsaf bospad bij grote omgevallen boom en rechtdoor tot verharde weg (Binnenveld)
- Ga rechtdoor Binnenveld. Hou bij Y-splitsing links. Ga linksaf Dorpsstraat.

Groesbeek Centrum

Wandeling vanaf de bron
De Groesbeek tot in het Ribbenbos

4
km



Op zoek naar de geschiedenis van Groesbeek in verbinding met beek en bos

Dit is een uitgave van de gemeente Berg en Dal, augustus 2020.
Ontwikkeling: Ineke Kuijltjes-Meilink, Mariet Wouters- Wolken,
Stichting Wandelen in Vrijheid mmv. Theo Giesbers
Eindredactie en coördinatie: Tiny Wigman, Via Natura
Fotografie: Frans Aleven, Sjaak Kuijltjes
Vormgeving: OptimaForma

via natura

berg en dal



Groesbeek Centrum



Hier ontspringt de beek waarnaar Groesbeek is genoemd. De oudste naam is Gronspech en staat al beschreven in 1040. Grons komt van 'groese' (weide) en 'pech' betekent beek. De naam van het dorp veranderde een paar keer. Sinds 2008 stroomt de Groesbeek weer bovengronds.



De Protestantse kerk is het oudste gebouw in Groesbeek. Rond 950 stond hier al een houten kerk; sinds de 12e eeuw was de kerk van steen. De toren dateert uit de 14de eeuw. In 1798 werd het middelste gedeelte verwoest en pas in 1954 gerestaureerd. De oorspronkelijk katholieke kerk werd in 1612 protestants.

3

Op deze locatie werd in 1912 het postkantoor gebouwd, dat vervolgens in 1943 verbouwd werd tot gemeentehuis. Nu zijn er winkels, notariskantoor en appartementen.

4

De dorpspomp stond voorheen aan de pompweg en had twee zwengels. In 1928 kwam er waterleiding in Groesbeek.

5



De Marskramer (in het Groesbeeks *hauzie.rder*) trok zomers door heel Nederland en zelfs ver Duitsland in. Hij ging alleen of met de hele familie om de zelfgemaakte bezems en andere waar te verkopen. In september kwamen ze weer thuis voor de kermis. Bezembinden was lange tijd een belangrijke bron van inkomsten.

6

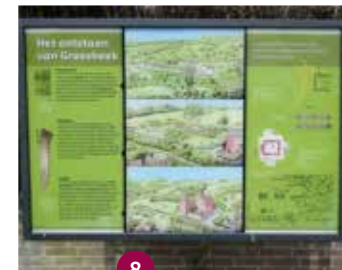
In 1865 reed de eerste stoomtrein over het spoor tussen Nijmegen en Kleve. De laatste dieseltrein op 1 juni 1991. Veel fabrieksarbeiders gingen per trein naar Kleef. Ook goederen, waaronder de bosbessen en de koopwaar van de marskramers. Vanaf 2008 kun je met de fietslorrie (Grenzland-Draisine) naar Kranenburg fietsen.



7

Het voormalige Duitse klooster Mariëndaal werd gebouwd als hotel Bellevue. De zusters uit Kleef kochten het in 1875 met een stuk land. Zij begonnen hier de wijkzorg en een school voor huishoudleressen. De leerlingen, verbleven in het internaat. Na de oorlog kwam er een meisjessmul. Het is nu

een woongemeenschap voor ouderen. De kapel is vernoemd naar de heilige Karl Leisner. Hij organiseerde in 1934 een groot vakantiecamp voor Duitse kinderen.



8

Ongeveer op deze plek stond het kasteel van de Heren van Groesbeek, omgeven door de Groesbeek. De visvijvers lagen iets verder waar nu het park het Groeske ligt. De laatste Heer van Groesbeek is in 1620 vertrokken en werd bisschop in Luik. Het kasteel raakte langzaam aan in verval.



9

Het Mariagrotje (eerste steen in 1904) hoorde bij klooster Mariëndaal evenals de begraafplaats ernaast.

10

Kwaaistraat, nu Kloosterstraat, werd zo genoemd omdat na iedere regenbui

de leemlaag veranderde in een modderbad (kwaai betekent slecht). De weg liep door tot aan het Reichswald. Met de komst van het klooster veranderde de naam in Kloosterstraat.



11

De zusters van Liefde uit Tilburg bouwden dit Hollandse klooster in 1855. Zij begonnen met lesgeven aan de meisjes van Groesbeek in naaien en breien, later ook rekenen, lezen en schrijven. In 1857 hadden ze een bewaarschool en gaven lager onderwijs. Thans zijn er appartementen en is er de fanfare en een jongerenorganisatie ondergebracht.



12

De Cosmas en Damianuskerk werd in 1921 gebouwd. Voor de toren was toen geen geld. In de oorlog is de kerk beschadigd en er na weer gerestaureerd. Waar nu de pastorie staat, stond lang een schuurkerk.